

قیام

قیامت

آیت الله حسین نوری

یکی از مهمترین مسائل مربوط به «معاد» که قرآن مجید بطور مکرر و با بیان اژغاب آمیز از آن خبر داده است مسأله انقراض جهان و «قیامت» است.

بر اساس بیان قرآن کریم روز قیامت با یک رستاخیز بزرگ جهانی و عالمگیر از قبیل شکافته شدن آسمانها فروریختن و از هم پاشیده شدن نظام ستارگان سیاه شدن چهره خورشید و ماه تلاطم و اشتعال عجیب دریاها زلزله سخت زمین متلاشی شدن و درهم کوبیده شدن کوهها، آفاز میشود و اینها همه از مظاهر این رستاخیز یا عظمت جهانی است.

برای ما که هم اکنون در پرتو عنایت الهی در یک وضع آرام زندگی میکنیم تصور این حادثه بزرگ مشکل است زیرا ما در زندگی خود حوادث مهم و تکان دهنده ای که دیده یا شنیده ایم یا زلزله هائی است که احياناً در گوشه و کنار پهنه این زمین رخ میدهد و یا آتشفشانی است که در بعضی نقاط بوجود میآید و یا سیلهای خروشان و طوفانهای است که راه میافتد ولی اینها در برابر حادثه عظیم و عالمگیر قیامت چیزی نیست و حادثه قیامت بسیار عظیم و کوبنده است که خداوند بزرگ در قرآن مجید آنرا عظیم قلمداد کرده و فرموده است: «إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ» یعنی: زلزله روز قیامت بسیار بزرگ است.

در این مورد همانطور که برای اصل موضوع راهنمای ما قرآن است برای بیان آن هم راهی جز کمک گرفتن از تعبیرات قرآن مجید نداریم در این کتاب بزرگ الهی اساساً سوره هائی با عنوان اژغاب و عظمت آمیز نمایانگر قیامت است باین شرح: باین نام «غاشیه» یعنی فراگیر «قارعه»

گاهی کشته شده اند؟ هنگامی که نامه اعمال انسانها گشوده شود، آسمانها از جای خود کنده شود و جهنم را فروخته و بهشت را نزدیک بیاورند آنوقت هر انسانی خواهد دانست که برای چنین روزی چه چیز را حاضر کرده است.

در این مورد ما در ابتدا به شرح قسمتی از آیات قرآن که سرنوشت زمین و کوهها را بیان میکند میپردازیم از آن پس آیتانی که با سرگذشت دریاها و آسمانها ارتباط پیدا میکند را توضیح میدهیم:

۱- «إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ لَئِيسَ لَوْفِعَتِهَا كَذَبَةٌ خَافِضَةٌ وَاقِعَةٌ إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا وَبُتَّ الْجِبَالُ بَتًّا فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا»^۱

هنگامیکه آن واقعه بزرگ قیامت که در وقوعش هیچ جای خلاف و تردید نیست واقع شود واقعه ای که گروهی را به حقیض ذلت و جمعی را به اوج رفعت میرساند هنگامی که زمین سخت بحرکت و لرزه درآید و کوهها متلاشی شده و مانند ذرات گرد و غبار پراکنده شود.

۲- «فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةً وَاحِدَةً وَجُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ»^۲

هنگامی که در صور (اسرافیل) دمیده شود و زمین و کوهها از جا کنده شده درهم کوبند شوند آنروز واقعه بزرگ قیامت واقع میشود. تعبیر شگفتی است از کتاب شگفت کره زمین با این عظمت که از لحاظ وزن ۵۹۵۵ ،۰۰۰ ،۰۰۰ ،۰۰۰ ،۰۰۰ ،۰۰۰ ،۰۰۰

(پنجزار و نهصد و پنجاه و پنج میلیارد میلیارد) تن^۳ و از لحاظ حجم به ۱۰۸۳۳۲۵۰۰۰ ،۰۰۰ (یکهزار و هشتاد و سه میلیارد و سیصد و بیست و پنج میلیون) کیلومتر مکعب بالغ میشود از جای معمول خود کنده شده در یکطرف قرار داده شود. کوهها نیز

یعنی کوبند «انقطار» یعنی شکافته شدن آسمانها «انشقاق» یعنی پاره پاره شدن آسمانها «تکویر» یعنی درهم پیچیده شدن خورشید «زلزال» یعنی زلزله سخت زمین؛ و مطالعات فیزیکی برای نمونه سوره تکویر با این عبارات آغاز میشود:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ وَإِذَا النُّجُومُ انكسرت وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ وَإِذَا الْمَوْؤَدَةُ سُئِلَتْ بِأَنْزِلَتْ ذَنْبًا فَتَلَّتْ وَإِذَا السُّحُفُ نُشِرَتْ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ وَإِذَا الْجِبَالُ سُجِّرَتْ وَإِذَا الْجِبَالُ أُنزِلَتْ غُلَّتْ نَفْسٌ مَا أَحْضَرَتْ»^۴

هنگامی که خورشید درهم پیچیده و تاریک شود، ستارگان آسمان فرو بریزند، کوهها بحرکت و رفتار درآیند شتران آبتن (کارها و کالاهای دنیوی) تعطیل شود و قتیکه حیوانات وحشی نیز محسوس گردند دریاها روان و بهم پیوسته شوند ارواح با بدنهای پیوسته شوند در مورد دختران زنده بگور شده باز پرسی بعمل بیاید که بچه

که در سطح آن هر یک در نقطه معینی نصب شده اند همگی از جای خود جدا گردیده در طرف دیگر آنوقت این دو جسم با این جرم و عظمت یکدیگره با شدت (چون در واژه عربی «دگ») که نتیجه آن اندکاک است به کوبیدن با شدت زیاد می گویند (بهم کوبیده شوند! چه حادثه ای پیش خواهد آمد؟ و چه واقعه مهمی رخ خواهد داد؟

۳. «كَلَّا إِذَا دُخِنَتِ الْأَرْضُ دُخَانًا وَجَاءَ رُؤُفُكَ وَالْمَلِكُ صَفَا صَفَا وَجِيءَ بَوْمُهُ بِبَوْمِهِ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى»

یعنی: هنگامی که «زمین» از شدت زلزله های پی در پی درهم کوبیده شده خرد و متلاشی شود فرمان خداوند فرا رسد و فرشتگان در صفوف منظمی بعرصه محشر بیایند و جهنم را نیز حاضر نمایند آنروز انسان متذکر میشود که چه کاری انجام داده است ولی تذکر چه سودی بحال او خواهد داشت؟

۴. «يَوْمَ تَرْجَفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَهِيلاً»

روزی که زمین و کوهها بلرزه درآمده به تل ریگی تبدیل و چون موج روان گردد.

۵. «إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا يَوْمئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا بَانَ رُتُكِ أَوْحَى لَهَا يَوْمئِذٍ بِصَدْرِ التَّاسِ اشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ»

هنگامی که زمین با سخت ترین لرزه خود بلرزه درآید و بارهای خود را که شاید همان ذرات بدن مردگان است بیرون بیفکند در آنروز انسان می گوید این زمین را چه شده است؟ آنروز زمین مردم را از اخباریکه با اعمال مردم ارتباط دارد آگاه خواهد ساخت و این آگاه ساختن زمین در نتیجه الهام الهی است آنروز مردم از قبرهای خود پراکنده بیرون می آیند تا نتیجه اعمال خود را بدست بیاورند در آنروز هر کس پاندازه ذره ای کار نیک کرده پاداش آنرا خواهد دید و هر کس پاندازه ذره ای مرتکب کار بد گردیده است بکیفر آن خواهد رسید.

۶. «وَيَوْمَ نَسْفُتُ الْجِبَالَ فَنَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشْرَانَهُمْ

فلم نغادر منهم احدا وعرضوا على ربك لقد جئتمونا كما خلقناكم اول مرة بل زعمتم ان لن نجعل لكم موعدا ووضع الكتاب فترى المجرمين مشفقين مما فيه ويقولون يا ويلتنا مال هذا الكتاب لا يغادر صغيرة ولا كبيرة الا احصيا ووجدوا ما عملوا حاشرا ولا يظلم ربك احدا»^{۱۱} یعنی روزیکه کوهها را از جا کنده بحرکت در می آوریم و زمین را هموار وبدون پست و بلندی می بینی و انسانها را همه را از قبر برانگیخته محشور می سازیم و بیکتفر را فرو نگذاریم و همه مردم با فرار گرفتن در صف مخصوص بر خداوند عرضه میشوند و بآنها که این حقیقت را باور نداشتند گفته میشود همانطور که شما را تنها در دنیا بوجود آوردیم امروز نیز تنها بسوی ما باز آمده اید و گمان میکردید که چنین وعده گاهی برای شما فراهم نخواهد شد آنروز کتاب اعمال نیک و بد خلق را در برابر آنها بگذارند گناهکاران را خواهی دید که از آنچه که در کتاب خود می بینند ترسان و هراسان میباشند و می گویند ای وای بر ما این چه کتابی است که اعمال کوچک و بزرگ ما را سرموشی فرو نگذاشته و همه را احصا کرده است آنروز همه انسانها اعمال خود را حاضر می بینند.

۷. «وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا فَيَذَرُهَا قِيعًا صَفْصَفًا لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا يَوْمئِذٍ يَبْقَى الدَّاعِيَ لِأَعْوَجِ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا»^{۱۲}

یعنی: ای رسول ما از تو می پرسند که در روز قیامت چه جریانی در رابطه با کوهها بوقوع خواهد پیوست؟ در پاسخ بگو که خدای من کوهها را از بنیاد برمیکنند و متلاشی کرده بخاک تبدیل میکنند و آنگاه پست و بلندیهای زمین را چنان هموار میگرداند که هرگز در آن پست و بلندی نمی بینی و همه مردم در پی کسیکه آنها را بعرصه قیامت دعوت میکند روان میشوند و همه صداها پیش خدای رحمان خاشع و خاموش می گردد و از هیچکس جز صدای آهسته نخواهی شنید.

و بطور خلاصه از آیاتی که درباره زمین و کوهها در رابطه با قیامت آمده است این

۲ نکته بدست می آید:

الف- زلزله های بسیار سخت و پیاپی زمین را بحرکت در می آورد و مانند غریالی ذرات بدن مردگانی را که در طول قرون و اعصار که به میلیاردها سال میرسد با خاک زمین مخلوط شده است جدا میکند و از دل زمین بیرون می افکند تا مجدداً پیکرهائی از آن ساخته شود و برای پیوند با ارواحشان که در عالم برزخ بسر میبرد است آماده گردد.

ب- کوهها نیز در نتیجه همین زلزله های سخت و حرکتهای شدید و پیاپی از جا کنده شده درهم کوبیده و خرد و متلاشی می شود و سطح زمین هموار می گردد فراز و نشیبی در آن باقی نمی ماند تا این پهنه پهنای برای حشر این همه انسانها که در طی میلیاردها سال در روی زمین زندگی کرده از این دنیا رفته اند آماده شود و همه انسانها در یک مجمع بزرگ در ضمن صفوف معینی گرد بیایند و در محضر عدل الهی حضور بیابند تا بر اساس قسط و عدل خداوند باره اعمال آنها رسیدگی کامل بعمل بیاید.

«وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوَضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ»^{۱۳} یعنی: زمین با نور پروردگارش روشن می گردد و نامه اعمال مردم در پیشگاه عدل حضرت حق نهاده شود و پیغمبران خدا و گواهان اعمال انسانها حضور بیابند و میان مردم بر اساس حق و عدالت، قضاوت الهی تحقق مییابد و به هیچکس ابدا ظلم نخواهد شد.

ادامه دارد

- ۱- سوره حج- آیه ۱.
- ۲- سوره تکویر آیات ۱-۱۶.
- ۳- سوره واقعه آیه ۱-۶.
- ۴- سوره العاقله آیه ۱۳-۱۵.
- ۵- از جهانهای دور ص ۲۹۴.
- ۶- زمین و سرگذشت آن ص ۳۰.
- ۷- سوره فجر آیه ۲۳-۳۰.
- ۸- سوره مزل آیه ۱۴.
- ۹- سوره زلزال از اول تا آخر.
- ۱۰- سوره کهف آیه ۴۶-۴۹.
- ۱۱- سوره طه آیه ۱۰۴-۱۰۸.
- ۱۲- سوره زمر آیه ۶۹.